

Sankta Birgitta – 23 juli – Blåkyrkan, Vadstena

”*Sólo Dios basta* - bara Gud är nog”, säger en annan av de kvinnor som vördas som Europas skyddshelgon, den heliga Teresa av Jesus – eller av Avila. Det skulle säkert också Birgitta av Vadstena kunna ha sagt – eller Birgitta av Jesus som vi med all rätta skulle kunna kalla henne. Också för henne var Jesus nog, ja, allt. Men om då Gud är nog varför skall vi då spilla tid och kraft på att tala om helgonen? Det är bara Gud vi får tillbe och tjäna, frukta och vörda. Allt kommer från honom. Allt har vi honom att tacka för, han som för vår skull har blivit människa för att vi skulle kunna bli gudomliggjorda. Vi är skapade av honom och för honom. Varje människa är skapad till hans avbild. Just därför kan hon på ett eller annat sätt alltid peka tillbaka på honom. Hon kan ge oss en liten aning om vem Gud är, men hon kan också dölja honom effektivt för vår blick, medvetet eller omedvetet. Men då kan hon å andra sidan också peka på vårt oändliga behov av hans frälsande nåd. Samtidigt får vi glädja oss över varje människa, som kan göra Guds ofattbara mysterium lite tydligare för oss. Dem får vi se på som Guds helgon, som vägröjare för Gud, våra vänner och med-pilgrimer på vägen till honom. ”Herre”, ber därför Birgitta, ”visa mig din väg och gör mig villig att vandra den”. Vi är inte ensamma på denna väg. Vi tillhör ett heligt folk på vandring mot evigheten. Vi får hjälpa varandra. Och vissa gör det på ett mycket tydligt och fruktbart sätt-

Genom dopet blir vi Guds boning, ett Andens heliga tempel, där Treenigheten bor och verkar inom oss och genom oss. Vi blir till fullo Faderns älskade barn, söner i Sonen. Detta har blivit ”uppenbarat för dem som är som barn” (Matt 11:25). Gud vill verkligen uppenbara sig, göra sig känd för oss. Han vill vända sitt ansikte till oss och visa oss sin kärlek. Genom den heliga Skrift har vi fått denna uppenbarelse om vem Gud är och vad han vill göra för oss och med oss. Paulus kallar därför oss alla, som döpts och kommit till tro på Guds enfödde Son, för ”de heliga”. Dopets nåd är som ett litet frö till heliggörelse som kan förvandla oss mer och mer till Jesu vänner, lärjungar och efterföljare. I Jesus Kristus är denna fulla uppenbarelse given åt oss. Kyrkan får förvalta och ge den vidare i alla tider och miljöer, överallt och alltid.

Allt är sagt. Allt är redan givet i denna uppenbarelse. Vi behöver inte något mer eller något nytt. Samtidigt måste var och en av oss ta emot den på sitt sätt och låta sig upplysas av den. Det är så vi får förstå Birgittas uppenbarelsen. I Guds ljus får hon insikt och vishet att förstå livets alla begivenheter. Gud har något att säga om allt. Med hans blick får vi se på hela tillvaron och hur den blir upplyst av Guds ljus, av Guds sanning och barmhärtighet. Birgitta kan hjälpa oss att se hur Gud är

med oss i allt, hur han verkar mitt i den värld där vi lever. Han har något att säga oss om allt, stort som smått, andligt som världsligt.

Förra veckan var jag i Rom och då fick jag bo i Casa Santa Marta, i samma hus som påven Franciskus som visserligen just då var på sjukhuset. Från mitt fönster hade jag utsikt mot Peterskyrkans absid och kunde titta rakt på statyn av den heliga Birgitta som står där i en nisch. Vad som är påfallande med denna staty – fränsett att den inte utmärker sig för sin skönhet – är att Birgitta har så stora ögon och att hon har en pilgrimsstav i handen. Det tyder på att hon med sina vidöppna ögon såg hur Gud var med henne i allt som hände under hennes jordiska liv, alltså under hennes pilgrimsvandring på vägen till målet i Guds eviga härlighet. Mitt under livets gång skymtar Guds godhet och skönhet fram. Han leder oss genom sin försyn, om vi har trons ögon att se med och ett hörsamt hjärta för hans ord och bud. Pilgrimsstaven i Birgittas hand syftar på hennes uppgift att leda oss på helighetens väg till Guds fulla verklighet i himlen. Birgittas profetiska karism har hjälpt otaliga människor att hitta rätt väg genom livet: evangeliets väg i Jesu efterföljd. Pilgrimsstaven i Birgittas hand är besläktad med kräklan i biskopens hand, han som skall hjälpa Guds folk att ta emot trons fulla sanning. Men läroämbetet måste alltid kompletteras genom de heligas nådegåvor och karismer, som hjälper oss att urskilja vår personliga väg och kallelse.

Birgitta fick förvalta Guds vishet och tydliggöra den för oss. På så sätt kan hon bidra till den urskillningsprocess, som vi alla måste gå igenom för att hitta vår väg i Jesu efterföljd. Birgitta tvekar inte att peka på att allt i livet kan bli till hjälp, om vi ser på det i Guds ljus, också frestelserna. ”Frestelser kommer för att pröva människorna, rena dem och fullkomna dem” (V, 6). Också i detta fall har hon mycket gemensamt med Teresa av Avila, som talar om frestelserna som ”trabajos”, alltså arbeten. Gud arbetar på oss genom frestelserna, som ställer oss inför ett val: att välja Guds väg, medvetet och frivilligt, och ta avstånd från det onda som alltid riskerar att nästla sig in och förföra oss. Genom frestelserna prövas vi, renas vi och fullkomnas vi. Birgitta talar om Gud som en ”tvätterska”, som ivrigt och ihärdigt tvättar och skrubbar oss rena från allt vad synd heter. Jesus själv tvager oss i sitt utgjutna blod, när han frambär sig själv på korset för vår frälsning.

Birgittas kännetecken framför allt annat är hennes stora kärlek och inlevelse i Jesu lidande. Hon ser sig som hans brud, kallad att leva i en djup och ständig kärleksförening med sin Brudgum och så dela hans lidande. Hon förenar sig ständigt med Jesus som har ”ett milt och ödmjukt hjärta” (Matt 11:29). Denna djupa förtrolighet med den Korsfäste möter oss i allt vad Birgitta har skrivit. ”Minns alla dina otaliga sår som grymma män tillfogade dig och hur hela din

kropp färgades röd av ditt heligaste blod för sin stora kärleks skull. Vad kunde du, milde Jesus, mer göra för oss än du gjorde! O milde Jesus, jag ber dig, skriv med ditt dyra blod alla dina sår i mitt hjärta, så att jag i dem kan se och läsa ditt lidande och för dem alltid med högsta kärlek tackar och tjänar dig” (Femton böner till den lidande Kristus, nr 12).

Birgitta tillhör de helgon som mest intensivt levtt sig in i Kristi lidande och låtit sig förvandlas av detta till en allt djupare Kristus-likhet. Det är i det ljuset vi får se på hennes djupa kärlek till Jungfru Maria. Som Kristi brud tvekar hon inte att kalla Maria för sin svärmor. Hon identifierar sig med den lidande Maria vid korsets fot. Detta djupa medlidande, ja, ”i-lidande”, uttrycker henne empatiska inlevelse i Jesu frälsningsbringande lidande och död. Bilden av Jungfru Maria, som står kvar under korset och tar emot sin döde Son i sitt sköte när han tas ner från korset, förblir inristat i vårt kollektiva minne som kristna. Vi behöver bara tänka på Pietàn i Peterskyrkan och Helga Lösen i det medeltida Stockholm. Det hjälper oss att hantera lidandets mysterium, som vi aldrig kan förklara rent logiskt. Vi kan bara begrunda och betrakta det med trons, hoppets och kärlekens ögon, tillsammans med Maria och Birgitta och alla troende genom tiderna.

”Vad inget öga sett och inget öra hört och ingen människa anat, det som Gud har berett åt dem som älskar honom. Och för oss har Gud uppenbarat det genom Anden, ty det är Anden som uppenbarar allt, också djupen hos Gud” (1 Kor 2:9-10). Korset pekar alltid vidare på uppståndelsen och det nya livet. Lidandet kan uppenbara något av härligheten på ett fördolt men äkta sätt. Har vi följt Jesus på korsets väg, leds vi alltid fram till uppståndelsen. Även om det sker i trons dunkel, fördolt för våra nyfikna blickar, vet vi innerst inne – med trons visshet och vishet – att det måste vara så. Birgittas personliga väg som pilgrim i Jesu fotspår, kan upplysa och uppenbara hans fulla mysterium för oss. Som alla helgon pekar hon bara på honom och förtydligar i sitt liv och genom sina ord vem han är som har sagt: ”mitt ok är skonsamt och min börda lätt” (Matt 11:30). Det är nog för oss. Bara Gud är nog.